NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 11 päivänä heinäkuuta 2017,

Italian vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2017 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2017/C 261/11)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([1]) ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Italia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Neuvosto hyväksyi 21 päivänä maaliskuuta 2017 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä ”euroalueen suositus” ([3]).

(2) Koska Italia kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Italian olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

(3) Italiaa koskeva vuoden 2017 maaraportti julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Italian edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 22 päivänä helmikuuta 2017. Komissio päätteli analyysinsa perusteella, että Italian makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Suuri valtionvelka ja pitkittynyt heikko tuotantodynamiikka

([1]) EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
([3]) EUVL C 92, 24.3.2017, s. 1.

merkitsevät riskejä, joilla on rajat ylittävää merkitystä, kun otetaan huomioon järjestämättömien lainojen suuri määrä ja korkea työttömyys. On erityisen tärkeää toteuttaa toimia, joilla voidaan pienentää Italian talouteen kohdistuvien haittavaikutusten riskiä, ja kun otetaan huomioon sen talouden suuruus ja vaikutukset muihin maihin, myös talous- ja rahaliittoon kohdistuvien haittavaikutusten riskiä.

(4) Italia toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2017 vakausohjelmansa 27 päivänä huhtikuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Italian vuoden 2017 kansalliseen uudistusohjelmaan sisältyy sekä lyhyen että keskipitkän aikavälin sitoumuksia. Lyhyen aikavälin suunnitelmiin kuuluvat käsiteltävänä olevien kilpailulakien lopullinen hyväksyminen sekä rikosoikeusprosessin ja vanhentumisajan uudistaminen, köyhyydenvastaisen lain täytäntöönpano samoin kuin toimenpiteet, jotka liittyvät yritystason työehtoneuvotteluihin, verotuksen painopisteen siirtämiseen ja yksityistämiseen. Keskipitkän aikavälin toimenpiteet koskevat julkista taloutta, verotusta, työmarkkinoita, pankki- ja luottojärjestelmää, kilpailua, julkishallintoa ja oikeusjärjestelmää sekä investointeja. Vuoden 2017 kansallinen uudistusohjelma kattaa myös vuoden 2017 maaraportissa ja euroalueen suosituksessa esitetyt haasteet, joita ovat esimerkiksi tarve käynnistää uudelleen investoinnit ja varmistaa julkisen talouden kestävyys. Jos nämä toimenpiteet pannaan täytäntöön suunnitellun aikataulun mukaisesti, ne auttaisivat Italian makrotalouden epätasapainojen korjaamisessa ja maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa. Komissio vahvistaa Italian politiikkasitoumusten arvioinnin perusteella aikaisemman arvionsa, jonka mukaan lisätoimenpiteet eivät tässä vaiheessa ole aiheellisia makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn puitteissa, josta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksissa (EU) N:o 1176/2011 ja (EU) N:o 1174/2011 ([1]). Uudistussuunnitelman täytäntöönpanoa seurataan tiiviisti erityisseurannan avulla.

(5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ([2]) 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

(6) Italiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2017 vakausohjelmassaan rahoitusaseman alijäämän parantamista vuoden 2016 2,4 prosentista suhteessa BKT:hen 2,1 prosenttiin vuonna 2017, 1,2 prosenttiin vuonna 2018 ja sen jälkeen suurelta osin tasapainoiseen rahoitusasemaan vuoteen 2019 mennessä. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on rakenteellisin luvuin tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema, suunnitellaan saavutettavan vuoteen 2019 mennessä ja säilytettävän vuonna 2020, kun taas uudelleenlaskettu ([3]) rakenteellinen rahoitusasema viittaa pieneen rakenteelliseen alijäämään (0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen) molempina vuosina. Julkisen talouden velka kasvoi edelleen vuonna 2016 (132,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2015 132,1 prosentista), mutta vuoden 2017 vakausohjelmassa ennakoidaan, että velka pysyy pitkälti muuttumattomana vuonna 2017 ja alenee sen jälkeen vuodesta 2018 niin, että velka on 125,7 prosenttia vuonna 2020. Vuoden 2017 vakausohjelmassa esitetyn julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategian koostumusta ja täytäntöönpanoa koskevaan epävarmuuteen liittyy sekä kasvuennusteita että julkisen talouden tavoitteiden saavuttamista heikentäviä riskejä. Komission kevään 2017 talousennusteessa esitetty kokonaistuotannon kasvuennuste vuodeksi 2018 on lähes sama kuin vuoden 2017 vakausohjelman ennuste, vaikka alijäämä on merkittävästi suurempi. Itse asiassa komission ennusteeseen ei sisälly alv:n korotusta (0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen), joka on säädetty ”suojalausekkeena” julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseksi vuonna 2018. Tähän on syynä myös se, että vuoden 2017 vakausohjelmassa vahvistetaan aikomus olla soveltamatta lauseketta, mutta siinä ei kuitenkaan tarkenneta vaihtoehtoisia kompensoivia toimenpiteitä. Lisäksi vuoden 2017 vakausohjelmassa mainitaan aikomus tarkastella mahdollisuuksia vähentää verorasitusta edelleen.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1174/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, täytäntöönpanotoimista liiallisen makrotalouden epätasapainon korjaamiseksi euroalueella (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 8);

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

([3]) Suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä, komission yksiköiden uudelleen laskemana yhteisesti sovittuja menetelmiä käyttäen.

(7) Vuoden 2017 vakausohjelma viittaa siihen, että vuosien 2016 ja 2017 poikkeuksellisen pakolaisvirran ja turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden kokonaisvaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Komission mukaan hyväksyttävät lisämenot olivat vuonna 2016 poikkeuksellisen pakolaisvirran osalta 0,06 prosenttia suhteessa BKT:hen ja turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden osalta 0,06 prosenttia suhteessa BKT:hen. Poikkeukselliseen pakolaisvirtaan liittyvät hyväksyttävät menot ovat alustavan arvion mukaan 0,16 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ([1]). Lisäksi Italian viranomaiset sovelsivat vuonna 2017 epätavallisten tapahtumien lauseketta poikkeuksellisen seismisen toiminnan vuoksi. Poikkeukselliseen seismiseen toimintaan liittyvät hyväksyttävät menot ovat alustavan arvion mukaan 0,18 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ([2]). Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta, vakava terroriuhka ja poikkeuksellinen seisminen toiminta ovat epätavallisia tapahtumia, joiden vaikutus Italian julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuodeksi 2016 on siksi pienennetty 0,12 prosenttia suhteessa BKT:hen pakolaisiin ja turvallisuuteen liittyviin toimenpiteisiin liittyvien kustannusten huomioon ottamiseksi. Vuoden 2017 osalta tehdään keväällä 2018 Italian viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.

(8) Italialle myönnettiin lupa tilapäisesti poiketa vaaditulta keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, jotta voidaan ottaa huomioon mittavat rakenneuudistukset, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen, ja 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen unionin yhteisrahoittamien kansallisten investointimenojen ottamiseksi huomioon. Investointilausekkeesta voidaan todeta, että yksi myöntämiskriteeri on julkisten investointien lisääminen. Julkisen talouden toteutumaa koskevien tietojen mukaan julkiset investoinnit vähenivät vuonna 2016 vuoteen 2015 verrattuna (1,6 miljardilla eurolla). Neuvosto myöntää kuitenkin, että tietyt tekijät rajoittivat julkisia investointeja viime vuonna. Yksi näistä tekijöistä oli epävarmuus, joka liittyi julkisia hankintoja ja toimilupia koskevien uusien sääntöjen käyttöönottoon. Kyseisiä sääntöjä tarkistettiin vuoden 2016 maakohtaisten suositusten mukaisesti. Vielä tärkeämpää on, että unionin varoista rahoitetut investoinnit vähenivät jyrkästi vuonna 2016 uuden ohjelmakauden alkamisen vuoksi. Sen sijaan kansallisesti rahoitetut investoinnit kasvoivat hieman (1,1 miljardilla eurolla). Koska kansallisesti rahoitetut investoinnit lisääntyivät vuonna 2016 ja investointilausekkeeseen liittyvät menot eivät kompensoineet niitä, Italialle voidaan näin ollen myöntää investointilausekkeeseen liittyvä tilapäinen poikkeama, joka on 0,21 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä vastaa vuoden 2017 vakausohjelmassa esitettyjä yhteisrahoituskelpoisia kansallisia menoja. Kun otetaan huomioon ylimääräinen kokonaisjousto, joka on 0,83 prosenttia suhteessa BKT:hen epätavallisia tapahtumia koskevan lausekkeen sekä rakenneuudistus- ja investointilausekkeiden nojalla, komission kevään 2017 talousennusteen mukaan keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä suositellulta sopeutusuralta poiketaan jonkin verran vuonna 2016.

(9) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2016, että Italia sopeuttaa julkista taloutta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan on vaarana, että julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä suositellulta sopeutusuralta poiketaan merkittävästi vuonna 2017 sekä vuosina 2016 ja 2017, kun niitä tarkastellaan yhdessä. Tämä päätelmä muuttuisi kuitenkin jonkinasteisen poikkeaman vaaraksi, jos poikkeukselliseen pakolaisvirtaan ja ennalta ehkäisevään investointisuunnitelmaan Italian alueen suojaamiseksi seismisiltä vaaroilta liittyvän epätavallisia tapahtumia koskevan lausekkeen nojalla myönnetty tilapäinen poikkeama (alustavan arvion mukaan yhteensä 0,34 prosenttia suhteessa BKT:hen) vähennetään vaatimuksesta vuonna 2017.

(10) Julkisen talouden tilanteen ja erityisesti velkatason perusteella Italian odotetaan vuonna 2018 jatkavan sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on rakenteellisin luvuin tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema. Vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yhteisesti sovitun matriisin mukainen sopeutus tarkoittaa vaatimusta, jonka mukaan nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen supistamisvauhti on vähintään

([1]) Määrä perustuu vuoden 2017 vakausohjelmassa esitettyyn arvioon, jonka mukaan julkisen talouden kokonaiskustannukset olisivat 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tästä on vähennetty tilapäiset poikkeamat (jo vuonna 2015 myönnetty 0,03 prosenttia suhteessa BKT:hen ja vuonna 2016 myönnetty 0,06 prosenttia). Komissio totesi Italian vuoden 2017 alustavasta talousarviosuunnitelmasta antamassaan lausunnossa, että se olisi valmis harkitsemaan lisäpoikkeamaa epätavallisen pakolaisvirran jatkumisen vuoksi ottaen huomioon myös sen, että lokakuussa 2016 järjestetty Eurooppa-neuvosto tunnusti, että ”etulinjassa olevat jäsenvaltiot ovat viime vuosina osallistuneet kriisin hoitoon merkittävissä määrin, myös taloudellisessa mielessä”.

([2]) Komissio katsoi Italian vuoden 2017 alustavasta talousarviosuunnitelmasta antamassaan lausunnossa, että menot, jotka on varattu hätätilanteiden hallintaan ja ennalta ehkäisevään investointisuunnitelmaan Italian alueen suojaamiseksi seismisiltä vaaroilta, voitaisiin katsoa luonteeltaan integroiduiksi. Seuraavina vuosina mahdollisia lisäpoikkeamia voidaan myöntää ainoastaan tähän tarkoitukseen osoitetuissa varoissa tapahtuville positiivisille muutoksille.

0,2 prosenttia vuonna 2018. Tällöin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, on vaarana, että vaatimuksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2018. Italian ei alustavan näytön perusteella ennusteta noudattavan velkasääntöä vuosina 2017 ja 2018. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että Italian on oltava valmis toteuttamaan lisätoimia, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2017, ja että vuonna 2018 tarvitaan lisätoimia, jotta vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia voidaan noudattaa. Kuten asetuksessa (EY) N:o 1466/97 säädetään, talousarviosuunnitelmien ja julkisen talouden toteutuman arvioinnin olisi kuitenkin perustuttava jäsenvaltion rahoitusasemaan siten, että otetaan huomioon suhdanteet. Kuten näihin maakohtaisiin suosituksiin liittyvässä, vuoden 2017 eurooppalaista ohjausjaksoa koskevassa komission tiedonannossa todetaan, vuoden 2018 alustavan talousarviosuunnitelman arvioinnissa ja sen jälkeen julkisen talouden vuoden 2018 toteutuman arvioinnissa on otettava asianmukaisella tavalla huomioon tavoite saavuttaa sellainen finanssipolitiikan viritys, joka osaltaan sekä vahvistaa talouden elpymistä että varmistaa Italian julkisen talouden kestävyyden. Tässä yhteydessä neuvosto panee merkille, että komissio aikoo tehdä kokonaisarvioinnin asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisesti, ottaen erityisesti huomioon Italian suhdannetilanteen.

(11) Koska Italia ei alustavan näytön perusteella noudattanut velkasääntöä vuonna 2015, komissio antoi 22 päivänä helmikuuta 2017 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen, jossa se totesi, että ”Italian hallitus on luvannut viimeistään huhtikuussa 2017 hyväksyä rakenteellisia lisätoimenpiteitä, joiden vaikutus on vähintään 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, jotta voitaisiin lähestyä tilannetta, jossa Italian voidaan katsoa pitkälti noudattavan ennaltaehkäisevää osiota vuonna 2017 (ja siten vuonna 2016). Kertomuksessa todetaan, että ellei näistä toimenpiteistä ole määräaikaan mennessä uskottavasti päätetty, on katsottava, että perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/97 määritelty velkakriteeri ei tällä hetkellä täyty. Päätös siitä, suositellaanko liiallisen alijäämän menettelyn aloittamista, tehdään kuitenkin vasta komission kevään 2017 talousennusteen perusteella ottaen huomioon vuoden 2016 todelliset tiedot ja Italian viranomaisten helmikuussa 2017 tekemien finanssipoliittisten sitoumusten täytäntöönpano.” Hallitus teki huhtikuussa 2017 päätöksen pyydetyistä vakauttamista koskevista lisätoimenpiteistä. Sen vuoksi katsotaan, että muut toimenpiteet eivät tässä vaiheessa ole tarpeen velkakriteerin noudattamiseksi vuonna 2015. Komissio arvioi syksyllä 2017 uudelleen velkakriteerin noudattamista vuotta 2016 koskevien tietojen ja komission syksyn 2017 talousennusteen perusteella. Niihin sisällytetään uudet tiedot talousarvion toteuttamisesta vuonna 2017 ja todellisista talousarviosuunnitelmista vuodeksi 2018.

(12) Italian suuren julkisen velan määrän odotetaan vakautuvan mutta ei supistuvan, mikä johtuu rakenteellisen rahoitusaseman heikkenemisestä ja nykyisistä makrotalouden olosuhteista. Julkinen velka suhteessa BKT:hen on yli 130 prosenttia, mikä tarkoittaa, että merkittävä määrä resursseja varataan velanhoitokustannusten kattamiseen. Tämän johdosta kasvua tukeviin toimiin, kuten koulutukseen, innovointiin ja infrastruktuuriin, on käytettävissä vähemmän varoja.

(13) Italian verojärjestelmä ei tue talouskasvua ja tehokkuutta useista syistä. Vaikka verorasitus on viime aikoina keventynyt hieman, tuotannontekijöihin kohdistuva verorasitus on unionin suurimpia. Verotuksen painopistettä voitaisiin siirtää edelleen kasvua vähemmän haittaaviin veroihin talousarvion kannalta neutraalilla tavalla. Ensimmäisen asunnon vero kumottiin vuonna 2015, mikä oli askel taaksepäin tehokkaamman verorakenteen saavuttamisessa. Vaikka kansallisessa lainsäädännössä vaaditaan verotukien, erityisesti alennettujen arvonlisäverokantojen, tarkistusta vuosittain, tätä kauan odotettua toimenpidettä lykättiin jälleen. Kiinteistörekisteriin merkittyjen vanhentuneiden arvojen tarkistaminen nykyisten markkina-arvojen mukaisiksi on edelleen kesken. Verosäännösten heikko noudattaminen ja monimutkainen verolainsäädäntö lisäävät säännöksiä noudattavien yritysten ja kotitalouksien verorasitusta. Viimeaikaiset toimenpiteet, kuten pakollinen sähköinen laskutus ja valtionlaitosten ostojen maksaminen erissä, ovat askel oikeaan suuntaan. Sähköinen laskutus ei ole kuitenkaan pakollista yksityissektorin tapahtumissa ja käteismaksujen enimmäismääriä on hiljattain korotettu. Tämän vuoksi sähköisiä maksuja käytetään vähemmän kuin unionissa keskimäärin, mikä heikentää verosäännösten noudattamista.

(14) Talousarviomenettelyn osalta vuonna 2016 hyväksyttiin kattava uudistus. Komissio seuraa edelleen uudistuksen toteuttamista. Uudistuksessa menojen uudelleenarvioinnista tulee keskeisempi osa talousarviomenettelyä.

(15) Useat rakenteelliset tehottomuustekijät vaikuttavat edelleen Italian sääntely-ympäristöön, julkishallintoon ja yritysten toimintaympäristöön. Kyseiset tehottomuustekijät hidastavat yhä uudistusten toteuttamista, vaikeuttavat investointeja, luovat epävarmuutta ja avaavat mahdollisuuksia voitontavoittelulle. Viime vuosien aikana siviilioikeusjärjestelmässä toteutetut uudistukset, joiden tarkoituksena on lisätä oikeusjärjestelmän tehokkuutta, parantaa oikeustapausten hallinnointia ja varmistaa menettelykuri, alkavat tuottaa tulosta hitaasti. Suurena haasteena on edelleen siviilioikeudenkäyntien pitkä kesto. Vaikka käsittelyaika lyhenee ja siviili- ja kauppaoikeudellisten

oikeudenkäyntien suma on vähentynyt hieman alemmissa oikeusasteissa, käsittelyajat ovat pisimpiä ja oikeustapausten suma on yksi unionin suurimpia, kun tarkastellaan kaikkia oikeusasteita. Siviilioikeudellisten menettelyjen uudistuksessa, joka on vielä kesken, tiukennetaan muutoksenhakujen hyväksymisehtoja edelleen, yksinkertaistetaan käsittelyjä kaikissa oikeusasteissa ja ehkäistään oikeudenkäyntien vireillepanoa haitantekotarkoituksessa.

(16) Useiden indikaattorien mukaan korruptio on edelleen suuri ongelma Italiassa huolimatta tähän mennessä toteutetuista uudistuksista. Kauan odotettu vanhentumisaikaa koskevaa uudistus, jonka tavoitteena on lisätä korruptionvastaisia toimia, on ollut kesken vuodesta 2014. Nykymuodossaan vanhentumisaika johtaa siihen, että hyvin monet oikeustapaukset vanhenevat ensimmäisen oikeusasteen tuomion jälkeen. Lisäksi kansallisella korruptiontorjuntaviranomaisella on rajalliset taloudelliset ja henkilöstöresurssit toimivaltuuksien käyttämiseksi ja korruptionvastaiset sääntelypuitteet ovat hajanaiset.

(17) Kattava julkisen hallinnon uudistamista koskeva valtuutuslaki hyväksyttiin vuonna 2015. Sen avulla on mahdollista parantaa julkisen hallinnon tehokkuutta ja tuloksia. Uudistuksen keskeisten osien täytäntöönpano on kuitenkin vielä kesken, sillä perustuslakituomioistuin antoi marraskuussa 2016 päätöksen, jossa se katsoi, että eräiden täytäntöönpanoasetusten hyväksymisessä sovellettu menettely oli perustuslain vastainen. Päätös koskee erityisesti kolmea uudistuksen kohteena olevaa alaa: paikalliset julkiset palvelut, julkisen sektorin palvelussuhteet ja valtionyhtiöt. Paikallisten julkisten palvelujen ja julkisen sektorin johtotason palvelussuhteiden uudistamiseksi tarvitaan uusia lainsäädäntöaloitteita, sillä niitä koskevien asetusten määräaika meni umpeen marraskuussa 2016. Valtionyhtiöiden osalta on muutettava asetusta, joka hyväksyttiin ennen perustuslakituomioistuimen antamaa päätöstä. Uudistuksen tavoitteena on vähentää valtionyhtiöiden lukumäärää, tehostaa niiden toimintaa ja varmistaa, että ne toimivat samojen sääntöjen mukaisesti kuin yksityiset yritykset. Suunniteltujen yksityistämisten toteuttaminen edistäisi osaltaan valtionyhtiöiden rationalisointia.

(18) Myös kilpailun sääntely-ympäristö on edelleen epäsuotuisa. Erityisesti on mainittava, ettei vuoden 2015 vuotuista kilpailulakia ole vielä hyväksytty. Merkittäviä kilpailunesteitä on edelleen tietyillä aloilla, kuten säännellyissä ammateissa, toimiluvissa, julkisissa hankinnoissa sekä lupajärjestelmässä samoin kuin paikallisissa julkisissa palveluissa, liikenne mukaan lukien. Tehokkaiden, avointen ja kilpailuun perustuvien julkisen liikenteen markkinoiden, erityisesti valtion toimiluvilla toimivien rautateiden osalta, edistämisessä saavutettu kehitys on edelleen hyvin vähäistä. Komission laatiman uuden indikaattorin mukaan sääntelyrajoitukset ovat Italiassa unionin painotettua keskiarvoa suuremmat useimpien tarkasteltujen ammattien kohdalla. Tämän ongelman ratkaisemiseksi komissio antoi tammikuussa 2017 ammattikohtaisia ohjeita tiedonannossa ammattipalvelujen sääntelyn uudistamista koskevista suosituksista. Tiedonanto oli osa palvelumarkkinoiden esteiden poistamista koskevaa toimenpidepakettia.

(19) Pankkisektorilla on suuri määrä järjestämättömiä lainoja, jotka heikentävät pankkien tulosta ja niiden kykyä tuottaa itse pääomaa. Tämä vaikuttaa luottojen tarjontaan erityisesti pienille yrityksille. Tähän mennessä toteutetut politiikka-aloitteet eivät ole vielä vähentäneet merkittävästi järjestämättömien lainojen määrää. Järjestämättömien lainojen hallinnointia koskeva valvova ohjaus on kansallisella tasolla edelleen kehittymätöntä. Keskisuuret ja pienet pankit ovat edelleen heikommassa asemassa kuin suuret luottolaitokset. Tämän vuoksi komissio valvoo suurimpien osuuspankkien (banche popolari) ja pienten keskinäisten pankkien hallintouudistuksen toteutusta, joka on keskeistä pankkijärjestelmän vakauttamisen kannalta. Uudistustoimia on toteutettu hiljattain, mutta maksukyvyttömyyttä ja vakuuksien realisointia koskevat sääntelypuitteet eivät edelleenkään tue riittävästi järjestämättömien lainojen nopeaa selvittämistä ja uudelleenjärjestelyä, varsinkin kun kyse on pienistä ja mikroyrityksistä. Valtuutuslakiluonnos, jonka tavoitteena on uudistaa ja yksinkertaistaa maksukyvyttömyyttä ja täytäntöönpanoa koskevia välineitä ja joka on parhaillaan parlamentin käsiteltävänä, voisi auttaa poistamaan nykyiset tehottomuustekijät ja edistää distressed debt -rahoituksen jälkimarkkinoiden kehittymistä Italiassa.

(20) Vaikka työmarkkinoiden tilanne on parantunut asteittain uudistusten tukemana, pitkäaikaistyöttömyys (6,7 prosenttia vuonna 2016) ja nuorisotyöttömyys (38 prosenttia vuonna 2016) pysyttelevät edelleen korkealla ja yli 1,2 miljoonaa nuorta on koulutuksen tai työelämän ulkopuolella. Nuorisotakuun täytäntöönpano on edennyt hyvin ([1]). Tehokkaamman ja laaja-alaisen täytäntöönpanon varmistamisen tiellä on kuitenkin vielä joitakin haasteita. Sellaisten nuorisotakuun piiriin kuuluvien nuorten prosenttiosuus, jotka ovat edelleen työelämässä, koulutuksessa, oppisopimuskoulutuksessa tai harjoittelussa kuuden kuukauden jälkeen osallistumisen päättymisestä on unionin

([1]) Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2013, nuorisotakuun perustamisesta (EUVL C 120, 26.4.2013, s. 1).

keskiarvoa suurempi. Kohderyhmälle suunnattu tiedotus on kuitenkin edelleen vähäistä, ja toteuttamisessa on yhä suuria alueellisia eroja. Aktiiviseen työvoimapolitiikan uudistus, mukaan lukien sen hallinnointijärjestelmä, on vasta aluillaan. Lisäksi työvoimapalvelut ovat edelleen heikkoja ja niissä on suuria alueellisia vaihteluja. Aikuiskoulutusta ei ole riittävästi kehitetty, mikä saattaa vaikuttaa kielteisesti alhaisen osaamistason henkilöiden työmarkkinatuloksiin.

(21) Naisten osallistumista työmarkkinoille ja naisten työvoimapotentiaalia ei ole suurelta osin hyödynnetty riittävästi. Naisten työllisyysaste on unionin alhaisimpia. Eräät veroetuusjärjestelmän piirteet eivät edelleenkään kannusta kotitalouksien toisia tulonsaajia osallistumaan työvoimaan, ja kohtuuhintaisten lasten- ja vanhustenhoitopalvelujen saatavuus on edelleen heikkoa ja vaihtelee suuresti alueittain. Isyyslomaa ottavien osuus on unionin pienimpiä.

(22) Toisen tason palkkaneuvotteluja ei yleensä käydä. Tämä haittaa resurssien tehokasta kohdentamista ja palkkojen reagoimista paikalliseen taloustilanteeseen. Tämä johtuu myös olemassa olevista työehtoneuvotteluja koskevista puitesäännöistä ja käytännöistä, mikä jättää vähän tilaa paikallistason neuvotteluille. Työmarkkinaosapuolet ovat allekirjoittaneet tammikuusta 2014 sopimuksia, joissa vahvistetaan ammattiliittojen edustavuutta mittaavia menettelyjä ja kriteereitä. Sopimuksilla vähennettäisiin työmarkkinasuhteiden epävarmuutta, mutta niitä ei ole vielä pantu täytäntöön. Tuottavuuteen liittyviä palkankorotuksia koskevat verohelpotukset eivät ole osoittautuneet tehokkaiksi toisen tason palkkaneuvottelujen käytön lisäämisessä.

(23) Köyhyysriskin tai sosiaalisen syrjäytyneisyyden aste on selvästi unionin keskiarvoa suurempi erityisesti lasten ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden keskuudessa. Lisäksi on huomattavia alueellisia eroja. Kansallisen köyhyydenvastaisen strategian toteuttamisessa on edistytty jonkin verran. Jokin aika sitten hyväksytty toimeentulotukijärjestelmä on myönteinen askel kohti yhden kattavan köyhyyttä torjuvan järjestelmän luomista. Järjestelmän tuloksellisuus riippuu sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta ja riittävien resurssien käyttöönotosta (esimerkiksi sosiaalietuuksien yksinkertaistamisen avulla), etuuksien kohdentamisesta tarveharkinnan perusteella, etuuksien myöntämisestä ensisijaisesti lapsiperheille ja tehokkaista käytännön menettelyistä. Tämä koskee niin toimeentulotuen myöntämistä kuin hyvin integroitujen palvelujen tarjoamista. Tässä vaiheessa on epäselvää, riittävätkö taloudelliset resurssit ratkaisemaan Italian köyhyyshaasteen. Keskeisiä haasteita ovat edelleen lisäresursseista huolehtiminen samalla kun noudatetaan talousarviotavoitteita, sosiaaliturvajärjestelmän hajanaisuuden vähentäminen, sosiaalimenojen rationalisointi ja puuttuminen eläkkeiden nykyiseen suosimiseen.

(24) Komissio on vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Italian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2017 vakausohjelman ja vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Italialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Italian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(25) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto [1] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(26) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2017 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4,

SUOSITTAA, että Italia toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

1. pyrkii toteuttamaan merkittäviä julkisen talouden sopeutustoimia vuonna 2018 vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osion vaatimusten mukaisesti ja ottaen huomioon tarpeen vahvistaa talouden käynnissä olevaa elpymistä ja varmistaa Italian julkisen talouden kestävyys. varmistaa yksityistämisohjelman oikea-aikaisen täytäntöönpanon ja käyttää satunnaistuottoja julkisen talouden velan supistamisen nopeuttamiseen suhteessa BKT:hen; siirtää

[1] Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

verorasitusta tuotantotekijöistä kasvua vähemmän haittaaviin veroihin talousarvion kannalta neutraalilla tavalla toteuttamalla päättäväisiä toimia verotukien määrän ja soveltamisalan supistamiseksi, uudistamalla vanhanaikaisen kiinteistörekisterijärjestelmän ja ottamalla uudelleen käyttöön suurituloisten kotitalouksien ensimmäisen asunnon veron; laajentaa sähköisen laskutuksen ja sähköisten maksujen pakollista käyttöä;

2. lyhentää siviilioikeudenkäyntien kestoa tehokkaalla oikeustapausten hallinnoinnilla ja sovellettavilla säännöillä menettelykurin varmistamiseksi; tehostaa korruptiontorjuntaa erityisesti tarkistamalla vanhentumisaikoja; saattaa julkisen sektorin palvelussuhteita koskevat uudistukset päätökseen ja parantaa valtionyhtiöiden tehokkuutta; hyväksyy viipymättä ja panee täytäntöön kilpailulain sekä toteuttaa toimia jäljellä olevien kilpailurajoitusten poistamiseksi;

3. nopeuttaa järjestämättömien lainojen määrän vähentämistä ja lisää kannustimia taseiden puhdistamiseen ja uudelleenjärjestelyihin erityisesti kansallisessa valvonnassa olevien pankkien segmentillä; uudistaa perusteellisesti maksukyvyttömyyttä ja vakuuksien realisointia koskevat sääntelypuitteet;

4. lujittaa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa työehtosopimusneuvottelupuitteita, jotta työehtosopimuksissa otetaan paremmin huomioon paikalliset olosuhteet; varmistaa aktiivisen työvoimapolitiikan tehokkaan toteuttamisen; helpottaa kotitalouksien toisen tulonsaajan työllistymistä; rationalisoi sosiaalimenoja ja parantaa niiden koostumusta.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. TÕNISTE